

Андрій Бульчак

студент гр. ФФАМ-21,

Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль

Науковий керівник: к.е.н., доцент Володимир Дмитрів

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ТА МОДЕРНІЗАЦІЇ ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ

Євроінтеграційний вектор розвитку та слабкі позиції України за більшістю глобальних фінансово-економічних рейтингів визначають необхідність ретельного вивчення та запозичення зарубіжного досвіду до вітчизняної практики регулювання системи прямого оподаткування. Для цього необхідно здійснити порівняльний аналіз розвитку податкової системи України з податковими системами розвинених країн. Таке дослідження дозволить визначити шляхи вдосконалення та способи функціонування прямих податків в податковій системі України.

Узагальнені напрями реформування бюджетно-податкового регулювання закріплені положеннями основних програмних документів, а саме: Угодою про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, Стратегією сталого розвитку «Україна – 2020», Меморандумом України з МВФ, Програмою діяльності Кабінету Міністрів України, Угодою про Коаліцію депутатських фракцій у Верховній Раді України.

Більшості країн, в тому числі з соціально орієнтованою ринковою економікою, притаманне помірне оподаткування, що оптимально з'єднає дві цілі: створення сприятливого податкового клімату для господарської діяльності (ця мета визначає верхню межу оподаткування) і ефективного вирішення соціальних проблем (ця мета визначає нижню межу оподаткування).

Вітчизняні ставки податку на доходи фізичних осіб та податку на прибуток підприємств по 18% є одними з найнижчих в Європі. Так, наприклад, менший від вітчизняного податку на прибуток підприємств (12,5%) у Ірландії компенсується вищими ставками ПДФО (до 48%) та ПДВ (23%). Аналогічно менший податок на прибуток у Словенії (17%) компенсується вищими ставками ПДФО (до 50%) та ПДВ (22%). У Румунії при ставках податку на прибуток та ПДФО по 16% ставка ПДВ становить 24 % [1].

Найнижчі в ЄС пласкі ставки оподаткування у Болгарії (10%) впродовж останніх років не забезпечили істотного економічного зростання, а лише різко збільшили дефіцит бюджету і, як наслідок, призвели до нарощування державного боргу. З 28 країн-членів ЄС вище за українську ставку ПДВ мають 17 країн, на рівні вітчизняних 20% – 7 країн та тільки 4 країни – меншу (Люксембург, Мальта, Німеччина та Кіпр) [2].

Історичний розвиток податкових систем країн-членів ЄС і сучасна практика оподаткування підтверджують існування факторів, які впливають на визначення співвідношення прямого і непрямого оподаткування, таких як:

- життєвий рівень переважної частини населення;

- досконалість механізму стягнення податків та податкових платежів;
- можливості для ухилення від оподаткування;
- вирішення гострих соціальних проблем;
- орієнтації суспільства на досягнення соціального компромісу;
- рівень податкової культури;
- традиції оподаткування.

Існує очевидний зв'язок між співвідношенням прямого і непрямого оподаткування і рівнем податкової культури. Оскільки саме високий рівень податкової культури дозволяє досягнути ефективності в адмініструванні податків, звести до мінімуму таке явище як ухилення від сплати податків, і тим самим створити умови для підвищення ролі прямих податків.

Список використаних джерел:

1. Прокопенко Ю. О. Податкове стимулювання – запорука активізації інноваційної діяльності підприємств та ефективності управління інноваційними проектами. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 23. С. 69–75.
2. Десятнюк О., Марченко Л. Науково-методичні детермінанти податкової політики в умовах трансформації національної економіки. *Світ фінансів*. 2021. № 4 (69). С. 8–19. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/45777>.